

Doradca rolniczy

213201

Inna nazwa zawodu: doradca rolny, agronom, specjalista terenowy

Zadania i czynności

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

Głównym celem pracy doradcy rolniczego jest wspomaganie rolników w rozwiązywaniu nurtujących ich problemów społecznych i ekonomicznych. W praktyce oznacza to działalność w trzech obszarach: doradzania, szkolenia, informowania. Działalność doradcza koncentruje się na identyfikowaniu potrzeb i oczekiwań rolników a następnie realizacji usług doradczych. Działalność informacyjna polega na przekazywaniu rolnikom aktualnych wiadomości o nowoczesnych technikach i technologiach oraz wdrażaniu i upowszechnianiu najnowszych osiągnięć nauki. Działalność szkoleniowa służy nie tylko przekazywaniu wiedzy, ale również kształtowaniu aktywnej postawy rolników oraz umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów.

W ramach działalności szkoleniowej doradca organizuje wykłady, pokazy, wyjazdy szkoleniowe. Temat szkolenia ustala wspólnie z rolnikami.

Do głównych zadań zawodowych na tym stanowisku wynikających z funkcji doradztwa rolniczego należy zaliczyć:

- pomoc rolnikom w podejmowaniu i realizowaniu racjonalnych decyzji dotyczących organizacji i prowadzenia gospodarstwa rolnego,
- doradzanie rolnikom w rozwiązywaniu problemów dotyczących produkcji rolniczej,
- udzielanie pomocy we wdrażaniu nowych technologii produkcji rolniczej,
- doradzanie rolnikom w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym w warunkach gospodarki rynkowej oraz dostosowania do standardów jakości,
- pomoc w prowadzeniu analiz ekonomicznych działalności rolniczej oraz sporządzaniu planów rozwoju gospodarstwa,
- aktywizacja mieszkańców wsi w celu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej,
- pomoc w zakresie sporządzania dokumentów niezbędnych do uzyskania środków finansowych Unii Europejskiej lub innych źródeł,
- inspirowanie i wspieranie rozwoju wspólnych przedsięwzięć gospodarczych rolników (np. grupy producentów rolnych),
- organizowanie różnych form doskonalenia zawodowego rolników i mieszkańców wsi,
- służenie pomocą mieszkańcom wsi w podejmowaniu samodzielnych decyzji

dotyczących ich pracy i środowiska z uwzględnieniem ogólnych interesów gospodarczych i społecznych.

Do kompetencji doradcy rolniczego należy również współpraca z rolnikami w sferze wdrażania osiągnięć nauki, a następnie upowszechniania tzw. dobrych praktyk poprzez organizowanie spotkań, prowadzenie demonstracji, publikowanie artykułów, ulotek itp. Bardzo ważnym zadaniem jest współpraca z innymi specjalistami doradztwa rolniczego, instytucjami naukowo-badawczymi, zakładami doświadczalnymi, organizacjami, przedstawicielami lokalnego samorządu oraz władz gminnych w opracowywaniu i wdrażaniu lokalnych programów rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

Pracę doradców usprawnia możliwość korzystania z internetowego „Systemu Pomocy Doradcom Rolniczym”, który stanowi dla nich wsparcie w rozwiązywaniu problemów w zakresie rolnictwa i doradztwa.

Doradca rolniczy musi dysponować wszechstronną wiedzą oraz rozumieć zmiany jakie zachodzą w środowisku wiejskim, aby dostosować swoje usługi do określonych sytuacji i problemów. Przygotowanie zawodowe doradców w dużej mierze decyduje o jakości usług doradczych i sprawności realizacji zadań. Jakość pracy doradcy przyczynia się do rozwoju obszarów wiejskich i wpływa na budowę kapitału społecznego mieszkańców wsi. Osoby pracujące w tym zawodzie muszą ciągle aktualizować i poszerzać swoją wiedzę, dlatego uczestniczą w specjalistycznych szkoleniach, czytają prasę fachową, utrzymują kontakty z naukowcami z uczelni i instytutów, pracownikami różnych instytucji związanych z rolnictwem. Dzięki zdobywaniu nowych umiejętności i podnoszeniu kompetencji doradcy wzbogacają swój warsztat pracy, techniki i metody działania oraz wprowadzają nowatorskie formy edukacji. Działania doradcy rolniczego ukierunkowane są na poprawę poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, a także na wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Działalność doradcza powinna przyczynić się do tego, aby rolnicy stawali się bardziej świadomi procesów przebiegających w gospodarstwie rolnym i ich związków z ochroną środowiska, bezpieczeństwem żywności, zdrowiem publicznym i dobrostanem zwierząt.

Niezmiennie istotne w pracy doradcy są zainteresowania i wiedza z zakresu rolnictwa, które decydują o sukcesach w zakresie wykonywanej pracy.

Środowisko pracy

Ostatnia aktualizacja - 09.2009 r.

ŚRODOWISKO PRACY

Warunki materialne

Terenem działania doradcy rolniczego są obszary wiejskie, jednej lub kilku sąsiadujących gmin. Pracę wykonuje w różnych miejscach: w biurze i w mieszkaniach rolników (rozmowy z rolnikami, sporządzanie notatek i prowadzenie dokumentacji), w salach wykładowych (gdzie prowadzi lub organizuje szkolenia), w czytelnich i bibliotekach (gdy przygotowuje się do wykładu) oraz na polach, łąkach i w budynkach gospodarskich (podczas wykonywania usług doradczych).

W czasie wykonywania pracy doradca jest często narażony na zmienne warunki atmosferyczne.

Warunki społeczne

Praca na opisywanym stanowisku ma charakter indywidualny. Doradca rolniczy samodzielnie planuje i programuje realizację usług doradczych. Ma również dużą dowolność w zakresie wyboru sposobów, narzędzi i metod doradzania, szkolenia i informowania.

Praca doradcy wymaga częstych i intensywnych kontaktów z ludźmi. W trakcie wykonywania obowiązków służbowych doradca współpracuje z rolnikami i pracownikami różnych instytucji. Niezbędne więc w tym zawodzie jest wykorzystywanie zasad skutecznej komunikacji interpersonalnej. Osoba pracująca na tym stanowisku powinna posiadać predyspozycje do bezpośredniej pracy z klientem i wysoką kulturę osobistą. Doradca rolniczy prowadzi rozmowy i konsultacje, odpowiada na pytania, udziela rad, prowadzi szkolenia itp. Skuteczność jego oddziaływania w procesie doradczym warunkują cechy osobowości oraz umiejętności w zakresie kształtowania odpowiedniego klimatu do współdziałania z ludźmi. Do kompetencji doradcy rolniczego należy m.in. organizowanie i prowadzenie szkoleń dla mieszkańców wsi. W wypadkach, kiedy wiedza doradcy nie jest wystarczająca do rozwiązania problemu, konsultuje się ze specjalistami branżowymi ze swojego zakładu pracy lub z naukowcami. Trzeba pamiętać, że doradca powinien być niezależnym ekspertem nie związanym z żadnymi nawet najbardziej renomowanymi firmami. Uczciwe przekazywanie wiedzy bez próby uzyskania doraźnych celów przynosi doradcy uznanie wśród klientów. Wpływ na ocenę doradcy ma opinia o nim w środowisku, w którym pracuje. Nieskazitelna reputacja doradcy jako człowieka uczciwego, kompetentnego znacznie ułatwia jego pracę i zwiększa jego efektywność.

Warunki organizacyjne

Doradca rolniczy pracuje 40 godzin tygodniowo. Praca odbywa się w dzień, w dni robocze. Czas pracy w zasadzie jest stały. Wyjątkiem są sytuacje gdy doradca prowadzi szkolenia np. w godzinach popołudniowych lub uczestniczy w imprezach (w dni wolne od pracy) typu wystawy, targi, „Dni Otwartych Drzwi”. Przysługuje mu wtedy prawo do "odebrania" nadgodzin w innym terminie.

Doradca zatrudniony jest głównie w jednostkach doradztwa rolniczego. W hierarchii organizacyjnej pełni rolę podwładnego lub kierownika.

Niezależnie od funkcji osoba pracująca na opisywanym stanowisku odpowiedzialna jest za właściwe organizowanie czasu pracy, planowanie i programowanie zadań doradczych zgodnie z zapotrzebowaniem rolników oraz wytycznymi zwierzchników. Bardzo istotne jest właściwe zaprojektowanie miejsca pracy i zapewnienie potrzebnego sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania (komputer z dostępem do Internetu, bazy danych, telefon, fax, drukarka itp.), a także innych źródeł informacji (czasopisma branżowe, literatura).

Praca w tym zawodzie wymaga stałej gotowości do przemieszczania się w terenie. Doradca musi bowiem dotrzeć do gospodarstw, z którymi współpracuje. Możliwość korzystania z samochodu znacznie usprawnia jego pracę. Ubiór jest dowolny, jednak musi odpowiadać ogólnie przyjętym zasadom dobrego smaku. Osoba ubrana schludnie

szybciej zyskuje akceptację i zaufanie.

Wymagania psychologiczne

Efektywność w procesie doradczym uwarunkowana jest przygotowaniem merytorycznym, kompetencjami, a także profilem osobowości doradcy rolniczego. Ze względu na charakter pracy, która polega głównie na współpracy z ludźmi, doradzaniu im i kształtowaniu ich postaw, cechą niezbędną, w tym zawodzie są kompetencje komunikacyjne w zakresie nawiązania rozmowy, skutecznego porozumiewania się oraz tworzenia odpowiedniego klimatu do współpracy. Profesjonalne i perswazyjne komunikowanie sprzyja zmianie dotychczasowych postaw, opinii oraz pozwala na realizację nowatorskich rozwiązań i inicjatyw w społeczności wiejskiej.

Doradca powinien być odpowiedzialny, zdyscyplinowany, spokojny, cierpliwy i słowny. W kontaktach z ludźmi bardzo przydatne są samokontrola oraz odporność emocjonalna. Skuteczność działań w tym zawodzie zależy również od umiejętności w zakresie dostrzegania i trafnego odczytywania potrzeb doradczych rolników, a następnie ich stosownej realizacji. Należy więc umieć słuchać i zadawać odpowiednie pytania, aby poznać aktualne problemy i potrzeby rolnika oraz ich hierarchię. Doradca musi umieć pozyskać zaufanie i uznanie rolników, aby być postrzeganym jako profesjonalista. Jest to możliwe dzięki prezentowanej wiedzy teoretycznej i odpowiednim umiejętnościom praktycznym. Niezbędne jest również posiadanie następujących cech osobowości: właściwy stosunek do siebie i innych, wrażliwość na problemy, elastyczność myślenia, entuzjazm i realizm. Ważna na tym stanowisku jest umiejętność płynnego wypowiadania się, atrakcyjnego organizowania zajęć szkoleniowych oraz prowadzenia dyskusji. Wszystkie zadania wykonywane przez doradcę wymagają umiejętności jasnego i poprawnego formułowania myśli oraz elastyczności w budowie komunikatów dopasowanych do grupy odbiorców. Zarówno porada jak informacja musi być zrozumiała dla odbiorcy.

Niezbędne w tym zawodzie jest osobiste zaangażowanie i indywidualna motywacja do podejmowania działań na rzecz społeczności wiejskiej. Doradca powinien precyzyjnie planować swoje działania oraz ciągle aktualizować i pogłębiać wiedzę, aby maksymalizować rezultaty swojej pracy.

Bardzo istotna na omawianym stanowisku jest również ciekawość poznawcza i motywacja do powiększania zakresu kompetencji w celu doskonalenia własnej przydatności zawodowej.

Do cech osobowości wykluczających możliwość prawidłowego spełniania zadań w opisywanym zawodzie należy zaliczyć: niewydolność intelektualną, brak elastyczności w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych, nietolerancję (we wszelkich przejawach) oraz trudność w utrzymaniu właściwego kontaktu z rozmówcą.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracę w tym zawodzie zalicza się do prac lekkich. Ze względu na konieczność pracy w terenie przydatna jest dobra ogólna sprawność fizyczna. Utrudnioną sytuację przy wykonywaniu tego zawodu mają osoby uczulone na pyłki roślin. Konieczność prowadzenia obserwacji polowych w różnych stadiach fizjologicznych roślin uniemożliwia uniknięcie kontaktu z alergenami. Może to powodować nasilanie się występowania objawów alergii. Przeciwwskazaniami do wykonywania pracy na tym

stanowisku są choroby ograniczające sprawność ruchową, wady wzroku i słuchu.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Wzrost poziomu wykształcenia i wiedzy rolników oraz różnorodność zadań stawianych doradcy rolniczemu spowodowały zwiększenie wymagań w stosunku do osób starających się o pracę na opisywanym stanowisku.

Obecnie do podjęcia zatrudnienia w zawodzie doradcy rolniczego konieczne jest wykształcenie wyższe z zakresu rolnictwa. Preferowane kierunki to rolnictwo, ogrodnictwo, ekonomika rolnictwa, zootechnika. Podstawową bazą kształcenia doradców są wyższe uczelnie rolnicze. Kontynuacja nauki możliwa jest na różnych kierunkach studiów podyplomowych prowadzonych przez wyższe uczelnie, instytuty branżowe oraz Centrum Doradztwa Rolniczego, jak również w formie kursowej oferowanej przez różne instytucje edukacyjno-szkoleniowe.

Instytucją odpowiedzialną za doskonalenie doradców rolniczych w Polsce jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Doskonalenie wiedzy i umiejętności doradców prowadzone jest w różnych formach: seminaryjnej, szkoleń kursowych, szkoleń praktycznych w gospodarstwie pokazowym i gospodarstwach demonstracyjnych oraz w formie studiów podyplomowych.

Od 2004 roku funkcjonuje również internetowy system kształcenia kursowego cieszący się bardzo dużym zainteresowaniem wśród doradców. Uczestnictwo doradców w szkoleniach jest w zasadzie dobrowolne. Jednak część świadczonych usług doradczych wymaga od doradców ukończenia określonych szkoleń i kursów oraz posiadania odpowiednich certyfikatów (np. opracowywanie planów rolno-środowiskowych). Doskonalenie kadry doradczej odbywa się w ścisłej współpracy z instytutami naukowymi i wyższymi uczelniami

Pracodawcy wymagają również od kandydatów do pracy znajomości obsługi komputera. Preferowane są osoby młode, do 35 roku życia. Ze względu na konieczność częstego przemieszczania się w terenie chętniej zatrudniane są osoby posiadające prawo jazdy kat. B i własny samochód (w niektórych zakładach pracy jest możliwość korzystania z samochodu służbowego). Znajomość języka obcego (najchętniej angielskiego lub niemieckiego) jest dobrze widziana, a dobra prezencja niewątpliwie jest dodatkowym atutem. Przygotowanie zawodowe doradców w dużej mierze decyduje o jakości usług doradczych i sprawności realizacji zadań.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie doradcy rolniczego istnieją możliwości rozwoju kariery w znaczeniu osiągania coraz wyższych stopni w hierarchii organizacyjnej. W jednostkach doradztwa rolniczego wyodrębniono następujące stanowiska pracy: młodszy specjalista/asystent doradcy, doradca, specjalista, doradca specjalista I stopnia, starszy specjalista, doradca specjalista II stopnia, główny specjalista, kierownik działu, kierownik zespołu powiatowego, kierownik oddziału oraz dyrektor.

Osoby zatrudnione na w/w stanowiskach powinny mieć wyższe wykształcenie o kierunku (specjalności) dającym dostateczną wiedzę merytoryczną do wykonywania zadań zawodowych, głównie z zakresu rolnictwa, ogrodnictwa, zootechniki, ekonomiki rolnictwa itp. oraz za wyjątkiem osób zatrudnionych na stanowisku młodszy

specjalista /asystent doradcy odpowiedni staż pracy – w przypadku doradcy 1 rok, specjalisty 2 lata, doradcy specjalisty I stopnia, starszego oraz głównego specjalisty 3 lata, natomiast doradcy specjalisty II stopnia 6 lat. Ponadto, osoby zatrudnione na stanowiskach: doradcy, doradcy specjalisty I stopnia oraz doradcy specjalisty II stopnia powinny odbyć specjalistyczne kursy lub szkolenia przygotowujące do pracy na tych stanowiskach.

Awansem może być również uzyskanie uznania i autorytetu wśród rolników.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie doradcy rolniczego zatrudnienie mogą podejmować osoby starsze, pod warunkiem, że wcześniej pracowały już w tym bądź pokrewnym zawodzie. Jednak po przekroczeniu 50 roku życia szanse zdobycia pracy maleją. Pracodawcy wolą zatrudniać osoby młode. Niemniej jednak czynnikiem, który odgrywa ważną rolę jest doświadczenie doradcy. Klient musi mieć bowiem pewność, że ma do czynienia z osobą, która zweryfikowała w praktyce posiadaną wiedzę.

Możliwości zatrudnienia

Doradcy rolni zatrudnieni są przede wszystkim w jednostkach doradztwa rolniczego, które są państwowymi jednostkami organizacyjnymi posiadającymi osobowość prawną. Obecnie w kraju funkcjonuje Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie oraz 16 wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego. W niektórych WODR-ach funkcjonują oddziały oraz biura powiatowe, w których działają zespoły doradcze.

W opisywanym zawodzie istnieje również możliwość podjęcia pracy w Izbach Rolniczych oraz sektorze prywatnym. Możliwości zatrudnienia są podyktowane sytuacją na lokalnym rynku pracy. Wg danych statystycznych MPiPS w skali kraju występuje równowaga pomiędzy ilością kandydatów do pracy, a podażą ofert zatrudnienia.

Zawody pokrewne

inżynier rolnictwa

nauczyciel praktycznej nauki zawodu

technik rolnik

kierownik małego i średniego zakładu pracy (gospodarstwa rolnego)

Polecana literatura

·Wenancjusz Kujawiński „*Metodyka i organizacja doradztwa rolniczego*” Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział Poznań 2007

·Van den Ban, J. S. Hawkins *Doradztwo rolnicze* Wyd. MSDR Kraków 1997

·Ryznar J. *Doradztwo rolnicze w zarysie* Wyd. AR Wrocław 1995

·Stach R., Górniak L. *Szkolenie liderów społeczności wiejskiej* cz. I i II. CDiEwR Kraków 1997

- Boland H.: *Podstawy komunikowania w doradztwie* CDiEwR Poznań 1995
- S. Zawisza *Cechy skutecznego doradcy rolniczego* 1996
- Z. Smalczyk *Kilka uwag o etyce zawodu doradcy* 1995